

FlickForsk!

FLICKOR OCH UTBILDNING

Uppsala 3 oktober 2025

Girls of foreign backgrounds experience of participating in the swedish municipal arts school

Leyli Afsahi

Min avhandling handlar om musikundervisning inom Kulturskolan ur ett inkluderingsperspektiv. Den fokuserar specifikt på flickor med utländsk bakgrund och bygger på deras upplevelser av deltagande i de frivilliga musikaktiviteterna. Trots att befintlig litteratur och rapporter belyser de hinder och möjligheter som påverkar deltagande i olika fritidsaktiviteter, saknas flickors egna perspektiv och levda erfarenheter. Genom att lyfta deras röster och beskriva komplexiteten i deras erfarenheter, belyser denna avhandling detta perspektiv. Förhoppningen är att detta kunskapsbidrag ska bidra till utvecklingen av en mer inkluderande Kulturskola, samt till forskningsfältet pedagogiskt arbete.

Skönlitterära skildringar av övergången från barn till elev

Anna Ahlgren

I denna presentation redogörs för en studie av skönlitterära skildringar av övergången från barn till elev, med särskilt fokus på hur flickor framställs i berättelser om skolstarten. Utifrån analyser av svenska barnböcker från 1940 till 2025 synliggörs hur subjekspositionen elev formas genom normer om kön, lydnad, anpassning och vilja. Flickkaraktärer framställs ofta som önskvärda elever – duktiga, ansvarstagande och relationsinriktade – vilket riskerar att naturalisera könade förväntningar på hur flickor är och bör vara i skolan. Samtidigt framträder också motstånd, där vissa flickfigurer bryter mot skolans normer och utmanar föreställningen om det ”rätta” sättet att vara elev. Studien visar hur barnlitteraturen fungerar som en normerande teknik som både bekräftar och förhandlar flickors subjektivitet i relation till skolan. Resultatet bidrar till en kritisk förståelse av hur sociokulturella normer samverkar i konstruktionen av flickor som elever.

Utbildning och identitetsutveckling över tid hos tjejer med begränsad kriminalitet

Azadé Azad, och Johanna Carlsson

Inom ett longitudinellt projekt har vi undersökt hur olika aspekter av identitetsutveckling (identitetsstatus och narrativa processer) i specifika delområden (utbildning, vänner, familj, könsroller/könsidentitet) är sammankopplade med vägar in och ut ur brott hos unga kvinnor med begränsad kriminalitet. Tjejer (15–18 år) dömda för brott, vilka genomförde påföljden ungdomstjänst i tre storstäder intervjuades (med identitetsstatusintervjuer och narrativa intervjuer) vid två tillfällen: under genomförandet av påföljden (n=10) och ett och ett halvt år senare (n=6). I föreliggande studie baserat på longitudinella analyser fokuserar vi på identitetsutveckling relaterad till utbildning och arbete och hur synen och förhållningssättet till dessa livsområden har förändrats över tid i gruppen. Analysen sker med djuplodad narrativ metod där varje persons berättelse från de båda intervjutillfällena analyseras ingående. Därefter relateras den till andra case för att få en förståelse för såväl gemensamma som individuella utvecklingsvägar. De preliminära resultaten visar att det skett en del förändringar i hur tjejerna förhåller sig till nuvarande utbildningsmöjligheter och framtida yrkesval, som visar på att en del identitetsarbete i termer av både utforskande såväl som ställningstagande

skett. Därtill uttrycker tjejerna höga utbildningsambitioner och en ljus framtidstro, vilket indikerar att det här är en grupp som vill lyckas väl, men som inte alltid har förutsättningarna och därför behöver stöd och vägledning i sina utbildnings- och yrkesbaserade val.

Sedlighetsbrott mot skolflickor – ett fall från 1940-talet.

Sara Backman Prytz

I början av 1940-talet dömdes en folkskollärare för det som då kallades sedlighetsbrott. Han erkände att han ”bedrivit otukt” med en av sina elever, när hon var så ung som 11 år. I samband med detta inkom även ytterligare anmälningar från andra föräldrar. Övergreppen var kända sedan tidigare; några år före läraren slutligen dömdes skall några fäder ha tillrättavisat honom på grund av hans olämpliga beteende. Detta brott belyser flickors utsatthet genom historien, men även viktiga skärningspunkter i relationen mellan föräldrar och lärare. Flickornas utsatthet och det faktum att övergreppen pågick under flera år, och mot flera barn, innan läraren stoppades blir ett exempel på hur destruktiva maktförhållanden upprätthållits och därmed bidragit till att flickor utnyttjats inom skolans ramar. Genom att i denna presentation särskilt fokusera på föräldrarna som aktörer kommer jag kunna belysa viktiga aspekter beträffande såväl familjerelationer och övergrepp som föräldrars förhållande till skolan som institution.

Skolflickor emellan. Flickor och utbildning i svenskspråkiga flickböcker 1860–1925

Caroline Bergström

I min pågående avhandling studeras flickor och utbildning i skönlitterära svenskspråkiga flickböcker för unga utgivna mellan ca 1860–1970. Utifrån ett litteratur-, kultur- och utbildningshistoriskt perspektiv används flickboken som material för att titta närmare på berättelser som skildrar flickkaraktärer i 15–20-års åldern som studerar, vill studera – men också förbjuds att studera. Syftet med projektet är att göra en läsning och jämförelse utifrån genus, klass, ålder och mot en bakgrund av flickors utbildningshistoria i Sverige och Finland. I studien belyses flickkaraktärernas målbilder, möjligheter och svårigheter i relation till utbildning, men även vänskap, relationer, tidslighet och rum/plats berörs. För konferensen ämnar jag att kortfattat att introducera avhandlingsprojektet, och därefter fokusera på min forskning rörande material utgivet 1860–1925.

Hur används tystnad inom yrkesutbildning för att lära tjejer att acceptera sexuella trakasserier på jobbet?

Maria Hedlin, och Eva Klope

I vårt pågående projekt är syftet att bidra med kunskap om hur tystnad används för att lära tjejer som går Vård- och omsorgsprogrammet att acceptera sexuella trakasserier som en del av jobbet som undersköterska. Teoretiskt utgår vi ifrån MacKinnons och Kellys resonemang om objektifiering och sexuella trakasserier som könsbaserat samhällsfenomen. Det empiriska materialet är 11 gruppintervjuer med vårdelever. Resultat: Sexuella trakasserier från vårdtagare tas inte upp i läroböckerna och nämns sällan under lektionstid. I stor utsträckning råder tystnad även på elevernas praktikplatser trots att många blir utsatta. Tystnaden kan också vara partiell; eleverna får en viss förvarning, till exempel om vårdtagare som tafsar. Förvarningarna uttrycks dock ofta på ett dunkelt sätt. Eleverna kan även känna sig tystade av såväl lärare som vårdpersonal när de vill tala om de sexuella trakasserier som vårdtagare utsatt dem för.

The development of a comic

Ella Sangmyr

This presentation outlines the development of a comic in a doctoral research project focused on peer relations and the surveillance of girls' bodies in secondary school. The project draws on critical feminist theory and multiple methodological strands combining qualitative and creative approaches in co-produced research with girls in Sweden and the UK. The comic, developed both as a research output and as a resource for exploring critical and affective engagement, aims to challenge individualised conceptualisations of body concern and peer surveillance. Instead, it highlights how socio-cultural environments and broader relations of power shape the production of peer sociality and girls' embodied experiences. The presentation reflects on the conceptual insights emerging from the comic's development, as well as the complexities of engaging young people in understanding the affective, structural, and social conditions shaping their embodiment.

Att vara teknisk? Flickors subjektsskapande i och utanför teknikens rum

Ulrika Sultan

Med ett feministiskt poststrukturalistiskt perspektiv undersöks hur flickor formas som tekniska subjekt i olika lärandemiljöer. Teknik framstår ofta som manligt kodat, vilket påverkar hur flickor uppfattas och uppfattar sig själva i relation till tekniskt kunnande. Samtidigt skapas alternativa tekniska upplevelser i informella sammanhang som fritidsaktiviteter. Här ges flickor möjlighet att omförhandla vad teknik är och vem som kan vara teknisk. Studien lyfter hur lärande om teknik sker relationellt och kontextuellt, och hur utbildning, både i och utanför skolan, kan utmana snäva normer om teknisk kunskap och tillhörighet.

Tonårsaborter och sexualundervisning i svenskt abortmotstånd

Diana Vallsten

I år fyller den så kallade fria aborträtten femtio år i Sverige. Den allmänna opinionen är till stöd för aborträtten, trots det finns det ett aktivt abortmotstånd. Samtidigt som aborträtten är på tapeten har det lagts fram förslag om att ta bort sexualundervisningen ur läroplanen (SOU 2025:19). Med mitt avhandlingsprojekt bidrar jag till att fylla kunskapsluckan om svenskt abortmotstånd genom en diskursanalytisk studie av anti-abortgrupper i Sverige. På FlickForsk! önskar jag presentera mitt pågående arbete med fokus på flickor, sexualitet och sexualundervisning. I mitt material, främst bestående av tidningar/broschyrer som spridits av svenska anti-abortorganisationer, förekommer "tonårsaborter" samt undervisande inslag om fosterutvecklingen i argumenten mot abort, liksom kritik mot exempelvis RFSU för att driva en "skadlig sexualnorm i skolundervisningen". Jag gör en kritisk granskning av dessa argument.